
Nalezitelnost (to be Findable)

F1. (meta)datům je přiřazen jedinečný a perzistentní identifikátor (např. DOI)

F2. data jsou popsána dostatečnými metadaty

F3. (meta)data jsou registrována nebo indexována v prohledávatelných zdrojích

F4. metadata specifikují identifikátor

Základním předpokladem pro možnost opakovaného použití výzkumných dat je, že jak lidé, tak stroje budou moci data najít. Významnou roli hrají **perzistentní identifikátory** (jako je např. [DOI](#) nebo [handle](#) pro digitální objekty, [ORCID](#) pro autory nebo [ROR](#) pro instituce) a **strojově čitelná metadata**.

Perzistentní identifikátory (=PID)

Perzistentní (trvalý) identifikátor je prostředek sloužící k jednoznačné identifikaci jednotlivých objektů. Perzistentních identifikátorů jsou:

- Globálně unikátní
- Perzistentní
- Resolvovatelný

Perzistentní identifikátory mohou mít podobu webové adresy (např. ROR Univerzity Karlovy <https://ror.org/024d6js02>), je však důležité připomenout, že **URL není perzistentní identifikátor**. Pokud se obsah z webové stránky přesune, uživatel se pouze dozví, že webová stránka neexistuje nebo její obsah nebyl nalezen. V případě využití perzistentního identifikátoru je buď zajištěno přesměrování, nebo je uvedena informace, že daný obsah byl odstraněn a není již možné jej na internetu nalézt.

V akademickém prostředí se můžete setkat s perzistentními identifikátory například pro:

- Osoby: ORCID, ResearcherID
- Publikace a časopisy: DOI, ISSN, ISBN
- Digitální objekty: DOI, handle
- Organizace: ROR, Ringgold ID, ISNI
- a další ...

Některé perzistentní identifikátory může autor získat sám – autor se může například zaregistrovat a získat pro sebe identifikátor ORCID nebo ResearcherID. Obecně je pro přidělení perzistentního identifikátoru potřeba služba, která má oprávnění identifikátory přidělovat – u vědeckých publikací jsou to typicky vydavatelé, u vědeckých dat tuto službu mohou poskytovat některé repozitáře. Když vybíráte vhodný repozitář pro svá data, zkontrolujte, zda vašim datům identifikátor přidělí.

Metadata

Metadata jsou data popisující jiná data a obsahují například název datové sady, autora, klíčová slova, informace o licenci, popis vlastností a další údaje. Lidé i stroje typicky vyhledávají data podle metadatového záznamu, proto je důležité data důkladně popsat. Pokud není metadatový popis kvalitní, pak je velmi těžké data najít.

Při tvorbě metadat je vhodné používat **standardizované formáty a ontologie** (= řízené slovníky). Tím zajistíte, že vaši kolegové z oboru vašim datům snadno porozumí a zároveň zvýšíte jejich [interoperabilitu](#), tedy možnost kombinovat datové sady z různých zdrojů. K vyhledání vhodných metadatových standardů můžete využít například platformu [FAIRsharing](#), [seznam oborových metadatových standardů](#) na stránkách DCC, nebo české [otevřené formální normy](#).

Pro snazší identifikaci popisovaných objektů a snazší strojové zpracování by metadata měla obsahovat další relevantní **perzistentní identifikátory**, např. identifikátor samotné datové sady, DOI související publikace, ORCID pro označení autora datové sady apod.